

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет *Географічний*
Кафедра *географії України*

Затверджено

на засіданні кафедри *географії України*
факультету *географічного*
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №1 від 29 серпня 2024 р.)

Завідувач кафедри: проф. Лозинський Р.М.

**Силабус з навчальної дисципліни
«ГЕОГРАФІЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ»,
що викладається в межах ОПП «Географія», «Урбаністика, просторове
планування і регіональний розвиток»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 106 «Географія»**

Назва курсу	Географія населення України
Адреса викладання курсу	вул. Дорошенка 41, 79000, Львів Львівський національний університет Географічний факультет
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	географічний факультет, кафедра географії України
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 Природничі науки 106 Географія
Викладачі курсу	Склярська Оксана Ігорівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України
Контактна інформація викладачів	Oksana.Sklyarska@lnu.edu.ua https://geography.lnu.edu.ua/employee/skliarska-oksana-ihorivna
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації на платформі Microsoft Teams, де створено команду за назвою курсу
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/academics/bachelor/geography/sylabusy-za-opp-2024-r-heohrafiia-bakalavry
Інформація про курс	Курс розроблений таким чином, щоб надати студентам фахові знання з географії населення України, сформувати розуміння передумов, закономірностей та головних тенденцій демографічних процесів в Україні, а також вміння застосовувати відповідні знання та навички в дослідженнях міських і сільських поселень.
Коротка анотація курсу	Дисципліна "Географія населення України" є вибірковою навчальною дисципліною, що викладається для студентів, які навчаються за ОПІ "Географія", яка викладається в 1 семестрі на 4-у році навчання в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	<p>Метою курсу є: сформувати у студентів розуміння демографічних закономірностей, процесів і явищ; поглибити знання про демографічні характеристики населення України та її регіонів, основні чинники їх формування і тенденції динаміки, основні методи обліку населення; розкрити сутність та запропонувати шляхи подолання основних демографічних проблем в Україні в контексті державної демографічної і регіональної політики.</p> <p>Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення навчальної дисципліни сприяє формування компетентностей:</p> <p>ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 2. Знання та розуміння предметної області географії та розуміння професійної діяльності. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною українською мовою як усно, так і письмово. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії. СК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства. СК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.</p>

СК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.
СК 14. Здатність оцінювати позиціонування України в сучасному світі, здійснювати аналіз і обґрунтовувати просторову організацію населення та господарства.
СК 15. Здатність картографувати природні та суспільні явища і процеси з використанням програмних засобів.

Література для
вивчення дисципліни

Основна література

1. Гудзеляк І. Географія населення : навч. посібник. 2-ге вид., переробл., доп. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019.
2. *Дністрянський М. С.* Етногеографія України – Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка. – 2008. – 232 с.
3. *Дронова О. Л.* Геоурбаністика : навч. посібник / О. Л. Дронова. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. – 419 с.
4. *Доценко А. І. та ін.* Розселення в Україні: проблеми і перспективи / А. І. Доценко. – К. : РВПС України НАН України, 2006. – 269 с.
5. *Жупанський Я. І.* Історія географії в Україні: Посібник. Видання друге, доповнене / Я. Жупанський. 2006. – 275 с.
6. *Заставний Ф. Д.* Демографічні втрати України: голодомори, війни, еміграції. – Львів, 2003. – С. 10-26.
7. *Зубик А. І.* Українська діаспора: суспільно-географічне дослідження / Львів : Простір-М, 2019. 442 с.
8. *Лозинський Р.* Мовна ситуація в Україні: суспільно-географічний погляд. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2008. с. 181-228.
9. *Склярська О. І., Лозинський Р. М.* Методичні вказівки до виконання практично-семінарських робіт та самостійної роботи з курсу “Географія населення України”. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 45 с.
10. *Склярська О. І.* Географія населення України: Електронний курс. ЛНУ імені Івана Франка, 2024. Висновок про атестацію курсу згідно протоколу засідання Атестаційної комісії № 69-24 від 29.01.2024. URL: <https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5584>

Додаткова література

11. *Гладкий О. В.* Основні етапи розвитку наукових праць з географії міст та геоурбаністики / О. В. Гладкий // Науковий вісник ВНУ ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2012. – С. 58-64
12. *Джаман В. О.* Регіональні системи розселення: демогеографічні аспекти / В. О. Джаман. – Чернівці: Рута, 2003. – 392 с.
13. *Заставний Ф. Д.* Всеукраїнський перепис населення 2001 р. (результати, аналіз, оцінка). – Львів: ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 57 с.
14. *Лібанова Е.* Зовнішні трудові міграції українців: масштаби, причини, наслідки. Демографія та соціальна економіка, 2018, № 2 (33): 10–26
15. *Населення України, 2021: демографічний щорічник.* Держкомстат. 2022. 186 с.
16. *Руденко Л. Г., Бочковська А. І., Поливач К. А., Санталова С. О.* Суспільно-географічні чинники формування міської мережі України (1897–2022 рр.). Укр. геогр. журн. 2023. № 2. С. 25–34

17. Склярська О. Реформа адміністративно-територіального устрою України в контексті впливу на статус і функції поселень // Наукові записки ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Сер. Географія. Тернопіль, 2021. Вип. 1 (50). С. 57-64.
18. Склярська О. Функціонування спроможних територіальних громад України: суспільно-географічні аспекти // Наукові записки ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Сер. Географія. Тернопіль, 2022. Вип. 2 (53). С. 69-75.
19. Склярська О. І. Сільське розселення як чинник адміністративно-територіальних змін (на прикладі Закарпатської та Чернівецької областей) // Людина і довкілля. Питання неоекології, 2022. № 38. С.20-28.
20. Слащук А. М., Поручинська І. В. Географія населення з основами демографії: Методичні рекомендації до практичних робіт для студентів денної та заочної форм навчання. Луцьк. 2022. 35 с.
21. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навчальний посібник / О. Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2005. – с. 265.
22. Шаблій О. І. Суспільна географія: у двох кн. Книга друга. Проблеми українознавства, регіоналістики і краєзнавства: [Вибрані праці] / О. І. Шаблій. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 706 с.23
23. Dnistrianskyu M., Skliarska O. Ukrainian ethnic and political identity: regional divergences in the consolidation of Ukrainian society in the context of external geopolitical influences / M. Dnistrianskyu, O. Skliarska // Territories and identities in Central, Eastren and Southeastern Europe. (Edited by V. Mikhaylov). – Instytut geopolityky, Czestochowa, 2014. – P. 189-217. URL: [https://geopolityka.net/wpcontent/uploads/2015/04/Territories and Identities.pdf](https://geopolityka.net/wpcontent/uploads/2015/04/Territories_and_Identities.pdf)
24. Hudzelyak, I. (2023). Demographic disproportions of the new administrative-territorial system of the Lviv Oblast. Journal of Geology, Geography and Geoecology, 32(4), 753-764
25. Lozynskyu R., Pantyley V., Zubyk A., Smaliychuk H. (2023). The effects of internal displacement on the host border regions (case study of the Lviv Region of Ukraine). Europa XXI, 45,4.

Електронні ресурси

26. Всеукраїнський перепис населення 2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 2001.ukrcensus.gov.ua
27. Демографічна ситуація. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
28. Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України імені М.В. Птухи Режим доступу: <http://www.idss.org.ua>
29. Представництво ООН в Україні/ - Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/>
30. Сергійчук В. Розслідування кримінального злочину Голодомору-геноциду 1932-33 рр. – Режим доступу: <http://4hvyliia.com/novynusim/7737.html>

Обсяг курсу	150 годин, з них 48 годин аудиторних занять: 32 годин лекцій, 16 годин практично-семінарських занять; 102 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Програмні результати навчання:

	<p>ПРН 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.</p> <p>ПРН 02. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.</p> <p>ПРН 03. Пояснювати особливості організації географічного простору.</p> <p>ПРН 09. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.</p> <p>ПРН 10. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.</p> <p>Формуванню програмних результатів навчання сприяє те, що після завершення цього курсу студент буде:</p> <p><i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - методи, показники демогеографічного дослідження регіону, держави; - фактори та особливості динаміки кількості населення України від найдавніших часів до сьогодення; - тенденції природного і механічного руху населення України; - процеси шлюбності і розлучуваності, деформацію шлюбної структури; - зміни у статеві-віковій структурі населення; - динаміку етнонаціонального і мовного складу населення - специфіку професійної структури та освітнього рівня населення України; - заходи подолання кризових демографічних явищ в Україні і окремих регіонах. - Вивчення курсу передбачає вироблення таких <i>умінь</i>: - застосовувати методи демогеографічних досліджень на практичних заняттях; - аналізувати залежність демогеографічних параметрів території держави та окремих її регіонів від економічних, соціальних, політичних, історичних та інших чинників; - працювати з науковими, статистичними матеріалами з відповідної тематики, офіційними результатами переписів населення.
Ключові слова	географія населення, населення України, демогеографічна ситуація, екістика, георбаністика, георуралістика
Формат курсу	Очний
Теми	Подані в таблиці нижче
Підсумковий контроль, форма	залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату курсу, розуміння джерел (“Основи суспільної географії”, “Географія населення” та ін)
Навчальні методи та техніки, які будуть застосовуватись під час викладання	Бесіда, дискусія, розповідь, лекції з застосуванням мультимедійних презентацій, семінарські заняття, практична робота, самостійна робота, групові проекти, проблемно-пошуковий метод – при обговоренні тем і проблемних питань на семінарських заняттях; проектно-орієнтоване навчання; контент-аналіз – у самостійній роботі, при опрацюванні першоджерел, довідкової, науково-популярної літератури.
Необхідне обладнання	Персональний комп’ютер, мультимедійний проектор для презентацій, доступ до інтернету, зокрема до корпоративної платформи Університету

	MS Teams, система електронного навчання Moodle https://lnu.edu.ua/e-learning/																				
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання за 100-бальною шкалою. Розподіл балів: семінарсько-практичні завдання – 60% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 60, письмове модульне опитування – 30%, максимальна кількість – 30 балів; індивідуальне завдання – 10 балів.</p> <p>Розподіл балів</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>П р. р. 1</th> <th>Се м.з н.1</th> <th>Пр .2</th> <th>Пр. 3</th> <th>Пр .р. 4</th> <th>С.зн .2</th> <th>Пр. 5</th> <th>Сем. Зн. 3</th> <th>с/р</th> <th>Письмовий тест</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>10</td> <td>5</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>10</td> <td>5</td> <td>10</td> <td>30</td> </tr> </tbody> </table> <p>Форми оцінювання: усне опитування за тематикою семінарів; усний та письмовий захист практичних робіт; тест за результатами виконання завдань самостійної роботи, письмове підсумкове тестування.</p> <p>Письмові роботи: передбачено написання індивідуального завдання, письмове виконання завдань та заповнення таблиць практичних робіт.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані семінарських заняттях, за виконані практичні роботи та бали підсумкового тестування.</p>	П р. р. 1	Се м.з н.1	Пр .2	Пр. 3	Пр .р. 4	С.зн .2	Пр. 5	Сем. Зн. 3	с/р	Письмовий тест	10	5	10	10	5	5	10	5	10	30
П р. р. 1	Се м.з н.1	Пр .2	Пр. 3	Пр .р. 4	С.зн .2	Пр. 5	Сем. Зн. 3	с/р	Письмовий тест												
10	5	10	10	5	5	10	5	10	30												
Питання до заліку	Залік виставляється за результатами поточної успішності. Під час семестру студенти проходять модульне тестування на платформі Moodle https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5584																				
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.																				

Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях		
Критерії оцінювання		5 балів

студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.	5
студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	4
студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.	3
– студент фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) відтворює матеріал його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності	1-2
- Студент не володіє матеріалом....	0
Бали успішності за практичні роботи	
студент в повному обсязі виконав завдання практичної роботи	10
допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	8-9
Студент частково виконав завдання практичної роботи, без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.	5-7
Студент виконав лише частину завдань, допускаючись помилок	3-5
Студент не виконав практичної роботи або лише розпочав її виконання	0-2
Самостійна робота	
За результатами самостійного опрацювання матеріалів студенти виконують письмовий тест, який містить 10 запитань (1 питання – 1 бал)	10 балів
Модульний контроль	
Критерії оцінювання	30 балів
1. Перший рівень (12 завдань) – завдання із вибором відповіді – тестові завдання.	

Завдання із вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо в картці тестування записана правильна відповідь. За кожне правильно виконане завдання виставляється **1 бала. (разом 12 балів)**

2. Другий рівень (6 завдань) – завдання з короткою відповіддю.

Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, посилання, тлумачення, короткі коментарі. За кожне правильно виконане завдання студенту виставляється **2 бала. (разом – 12 балів)**

3. Третій рівень (2 завдання) – завдання з розгорнутою відповіддю (повне обґрунтування відповіді).

В цих завданнях потрібно зробити послідовні, логічні пояснення, необхідні посилання, вказати факти, з яких випливає те чи інше твердження. Якщо потрібно, то слід проілюструвати думки схемами, графіками, таблицями. Оцінювання завдань третього рівня **3 бала (2 – 6 балів)**

Схема курсу

Тижд.	Назви змістових модулів і тем, зміст завдань	Кількість годин (денна/заочна форма)			Література, ресурси	Термін виконання
		Лекції	Практичні семінари	С/р		
1.	<p><i>Історія географії населення в Україні</i> Предмет, завдання курсу. Історія розвитку географії населення в Україні. Найвідоміші українські демографи та демогеографи.</p> <p><i>Методи обліку населення.</i> Інформаційна база досліджень.</p>	2 год		<p><i>Самостійна робота п</i> Проаналізувати основні чинники розселення населення на території України. Навести конкретні приклади використання кореляційного та топонімичного методів у дослідженні розселення</p> <p>10 год</p>	<p><i>Жупанський Я. І.</i> Історія географії в Україні: Посібник. Видання друге, доповнене / Я, Жупанський. 2006. – 275 с. <i>Заставний Ф. Д.</i> Демографічні втрати України: голодомори, війни, еміграції. – Львів, 2003. – С. 10-26. <i>Заставний Ф. Д.</i> Всеукраїнський перепис населення 2001 р. (результати, аналіз, оцінка). – Львів: ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 57 с. Всеукраїнський перепис населення 2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 2001.ukrcensus.gov.ua Склярська О. І., Лозинський Р. М. _Методичні вказівки до виконання практично-семінарських робіт та самостійної роботи з курсу “Географія населення України”. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 45 с. Склярська О. І. Географія населення України: Електронний курс. ЛНУ імені Івана Франка, 2024. Висновок про атестацію курсу згідно протоколу засідання Атестаційної комісії № 69-24 від 29.01.2024. URL: https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5584</p>	

	<p>Поняття про переписи населення, які проводились на території України у 19-21 ст.</p> <p><i>Практична робота 1</i> Аналіз кількості населення України та її динаміки на початку ХХІ ст.</p>	2 год				
			2 год			Впродовж двох тижнів
3	<p><i>Семінарське заняття №1. Історія географії та історична географія України</i> Статистична основа історико-географічних досліджень населення в Україні. Історико-географічні особливості формування населення України до у ХХ ст. Голодомор в Україні 1932–1933 рр. та його демографічні наслідки. Причини</p>	2 год	<p><i>Самостійна робота</i> Опрацювання матеріалів переписів населення, які проводились на території України в різні періоди. Вивчення методики та переписних листів Першого Всеукраїнського перепису населення 2001</p>	<p><i>Жупанський Я. І.</i> Історія географії в Україні: Посібник. Видання друге, доповнене / Я, Жупанський. 2006. – 275 с. <i>Заставний Ф. Д.</i> Демографічні втрати України: голодомори, війни, еміграції. – Львів, 2003. – С. 10-26. <i>Заставний Ф. Д.</i> Всеукраїнський перепис населення 2001 р. (результати, аналіз, оцінка). – Львів: ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 57 с. Всеукраїнський перепис населення 2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 2001.ukrcensus.gov.ua</p>	На занятті	

	демографічної кризи – обговорення питань шляхом дискусії, бесіди; проблемно-пошуковий метод			6 год		
4	<i>Практична робота № 2.</i> <i>Природний рух населення України та його територіальні особливості</i> Графічне відображення показників природнього руху в динаміці загалом в Україні та в регіональному розрізі.		2 год	Опрацювання статистичних даних по темі 6 год	Населення України, 2021: демографічний щорічник. Держкомстат. 2022. 186 с. Демографічна ситуація. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України імені М.В. Птухи Режим доступу: http://www.idss.org.ua Склярська О. І., Лозинський Р. М. _Методичні вказівки до виконання практично-семінарських робіт та самостійної роботи з курсу “Географія населення України”. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 45 с. Склярська О. І. Географія населення України: Електронний курс. ЛНУ імені Івана Франка, 2024. Висновок про атестацію курсу згідно протоколу засідання Атестаційної комісії № 69-24 від 29.01.2024. URL: https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5584	Впродовж двох тижнів
4-5	<i>Демогеографічні особливості населення України</i> Природний рух населення, причини народжуваності, смертності,	4 год		Самостійна робота Опрацювання наукових публікацій про причини та	Гудзеляк І. Географія населення : навч. посібник. 2-ге вид.,переробл., доп. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. Склярська О. І. Методичні рекомендації до виконання практично-семінарських завдань з курсу “Географія населення України” О. І. Склярська, Р. М. Лозинський. – Львів, ЛНУ імені І. Франка, 2013. – 26 с.	

	територіальні відмінності. Демографічна криза в Україні наприкінці ХХ – поч. ХХІ ст.			наслідки демографічної кризи, інтерв'ю та матеріалів конференцій за участю фахівців демографів щодо демографічних прогнозів в часі війни 6 год	Склярська О. І. Відтворення населення України і висвітлення проблематики в шкільному курсі географії // Вісник науки та освіти. № 8 (14). 2023. С. 769-778. Склярська О. І. Географія населення України: Електронний курс. URL: https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5584 Шаблій О. І. Суспільна географія: у двох кн. Книга друга. Проблеми українознавства, регіоналістики і краєзнавства: [Вибрані праці] / О. І. Шаблій. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 706 с.23 Демографічна ситуація. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України імені М.В. Птухи Режим доступу: http://www.idss.org.ua НУШ. URL: https://nus.org.ua	Впродовж двох тижнів
6	Міграційні процеси в Україні Міграції, їх види та чинники. Географія внутрішніх та зовнішніх міграційних рухів населення. Сучасна статистична база щодо міграційної ситуації в Україні. “Вимушені	2 год		Самостійно опрацювати питання: особливості формування української діаспори та сучасне розселення українців поза межами	Гудзеляк І. Географія населення : навч. посібник. 2-ге вид.,переробл., доп. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019 Зубик А. І. Українська діаспора: суспільно-географічне дослідження / Львів : Простір-М, 2019. 442 с Лібанова Е. Зовнішні трудові міграції українців: масштаби, причини, наслідки. Демографія та соціальна економіка, 2018, № 2 (33): 10–26 Українське суспільство: міграційний вимір. НАН України, Київ. 2018. Режим доступу: https://www.idss.org.ua/arhiv/Ukraine_migration.pdf	

7	<p>переселенці” в Україні. Масштаби та наслідки сучасних міграційних рухів українців.</p> <p><i>Практична робота №3</i></p> <p>Відобразіть графічно динаміку показника сальдо зовнішньої міграції в Україні упродовж 2002-2021 рр. Проаналізуйте графік. Побудуйте картосхему зовнішньої та внутрішньої міграції населення України за актуальними даними за минулий статистичний рік.</p> <p><i>Українська діаспора</i></p> <p>Чотири хвили української еміграції : періоди, причини і наслідки. Проаналізуйте особливості формуван</p>	2 год	2 год	<p>України. Підготувати доповідь</p> <p>8 год</p> <p>Побудова графіків, виконання картосхем, опрацювання статистичних дани</p> <p>4 год</p>	<p>Склярська О. І., Лозинський Р. М. _Методичні вказівки до виконання практично-семінарських робіт та самостійної роботи з курсу “Географія населення України”. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 45 с.</p> <p>Склярська О. І. Географія населення України: Електронний курс. URL: https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5584</p>	<p>Впродовж 2 тижнів</p> <p>Впродовж тижня</p>
---	---	-------	-------	---	---	--

	ня української діаспори та сучасне розселення українців поза межами України.					
8	<i>Статеві-вікова структура населення</i>	2 год			Населення України, 2021: демографічний щорічник. Держкомстат. 2022. 186 с.	

9	<p><i>України. Проблеми демографічного старіння</i> Динаміка статевого та вікового складу населення України. Сучасні параметри вікового складу. Статеві-вікові піраміди, їхній аналіз.</p> <p>Демографічне старіння та його соціальні наслідки. Демографічне навантаження Демографічна та соціальна політика.</p> <p><i>Практична робота 4. Статеві-вікова структура та шлюбний стан населення України</i> Відображення на карті та аналіз показників вікового складу, порівняння статеві-вікових пірамід</p>	2 год	2 год	<p><i>Самостійна робота</i> Аналіз даних щодо шлюбно-сімейної структури населення за даними перепису 2001 та статистикою домогосподарств</p> <p>6 год</p>	<p>Демографічна ситуація. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України імені М.В. Птухи Режим доступу: http://www.idss.org.ua Склярська О. І., Лозинський Р. М. _Методичні вказівки до виконання практично-семінарських робіт та самостійної роботи з курсу “Географія населення України”. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 45 с. Склярська О. І. Географія населення України: Електронний курс. URL: https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5584</p>	Впродовж 2 тижнів
---	---	-------	-------	---	--	-------------------

10	<p><i>Етнонаціональна, етномовна, релігійна структура населення України</i></p> <p>Динаміка етнонаціонального складу населення України упродовж ХХ ст. Сучасна етногеографічна структура населення України.</p> <p>Етномовні процеси в Україні у ХХ-поч. ХХІ ст. Громадсько-</p>	2 год		<p>Опрацювання джерел щодо чинників динаміки етнонаціонального складу населення України</p> <p>8 год</p>	<p><i>Дністрянський М. С.</i> Етногеографія України – Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка. – 2008. – 232 с.</p> <p><i>Євтух В., Троцинський В.П., Галушко К.Ю., Чернова К.О.</i> Етнонаціональна структура українського суспільства. Довідник. – К.: Наукова думка, 2004. – 343 с.</p> <p>Зубик А. І. Українська діаспора: суспільно-географічне дослідження / Львів : Простір-М, 2019. 442 с.</p> <p>Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України імені М.В. Птухи Режим доступу: http://www.idss.org.ua</p> <p>Лозинський Р. Мовна ситуація в Україні: суспільно-географічний погляд. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2008. с. 181-228.</p> <p>Склярська О. І., Лозинський Р. М. _Методичні вказівки до виконання практично-семінарських робіт та самостійної роботи з курсу “Географія населення України”. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 45 с.</p> <p>Всеукраїнський перепис населення 2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 2001.ukrcensus.gov.ua</p> <p>Демографічна ситуація. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.ukrstat.gov.ua</p>	
		2 год				

11	<p>політична активність і соціально-культурний розвиток етнонаціональних меншин в Україні</p> <p>Практична робота. Динаміка етнічного та мовного складу населення України у 1959-2001 рр.</p>		2 год			Впродовж двох тижнів
12	<p><i>Формування поселенської мережі в Україні</i></p> <p>Розвиток поселенської мережі в Україні від найдавніших часів. Сучасна мережа міських поселень. Селища в Україні. Географія сільських поселень. Екістична політика.</p>	2 год		<p>Опрацювання сучасної статистичної інформації щодо розселення, нормативних документів щодо зміни критеріїв статусу міста, селища (розглянути на прикладі різних поселень можливі зміни статусу)</p> <p>8 год</p>	<p><i>Дронова О. Л.</i> Геоурбаністика : навч. посібник / О. Л. Дронова. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. – 419 с.</p> <p><i>Доценко А.І. та ін.</i> Розселення в Україні: проблеми і перспективи / А. І. Доценко. – К. : РВПС України НАН України, 2006. – 269 с.</p> <p><i>Гладкий О.</i> Історичні етапи розвитку наукових досліджень промислових агломерацій / О. Гладкий // Історія української географії. – Вип. 17. – Тернопіль, 2008. – С. 79-88.</p> <p><i>Руденко Л. Г., Бочковська А. І., Поливач К. А., Санталова С. О.</i> Суспільно-географічні чинники формування міської мережі України (1897–2022 рр.). Укр. геогр. журн. 2023. № 2. С. 25–34</p> <p><i>Гладкий О. В.</i> Основні етапи розвитку наукових праць з географії міст та геоурбаністики / О. В. Гладкий // Науковий вісник ВНУ ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2012. – С. 58-64</p> <p><i>Джаман В.О.</i> Регіональні системи розселення: демогеографічні аспекти/ В. О. Джаман. – Чернівці: Рута, 2003. – 392 с.</p> <p><i>Склярська О.</i> Реформа адміністративно-територіального устрою України в контексті впливу на статус і функції поселень //</p>	Впродовж двох тижнів

					<p>Наукові записки ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Сер. Географія. Тернопіль, 2021. Вип. 1 (50). С. 57-64.</p> <p>Склярська О. Функціонування спроможних територіальних громад України: суспільно-географічні аспекти // Наукові записки ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Сер. Географія. Тернопіль, 2022. Вип. 2 (53). С. 69-75.</p> <p>Склярська О. І. Сільське розселення як чинник адміністративно-територіальних змін (на прикладі Закарпатської та Чернівецької областей) // Людина і довкілля. Питання неоекології, 2022. № 38. С. 20-28.</p> <p>Склярська О. Утворення об'єднаних територіальних громад в контексті впливу на розвиток поселень (на прикладі Львівської області) / Оксана Склярська // Вісник Львівського університету. Серія географічна. – 2016. – Вип. 50. – С. 317-327.</p> <p>Демографічна ситуація. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua</p> <p>Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України імені М.В. Птухи Режим доступу: http://www.idss.org.ua</p>	
13	<p><i>Географія міст та вплив адміністративно-територіального чинника на розвиток та зміни статусу поселень</i></p> <p>Практична робота 5</p> <p>Нанести на карту усі міста з людністю</p>	4 год	2	<p>Опрацювання статистичних матеріалів, побудова картосхем 10 год</p>	<p><i>Гладкий О.</i> Історичні етапи розвитку наукових досліджень промислових агломерацій / О. Гладкий // Історія української географії. – Вип. 17. – Тернопіль, 2008. – С. 79-88.</p> <p><i>Гладкий О. В.</i> Основні етапи розвитку наукових праць з географії міст та геоурбаністики / О. В. Гладкий // Науковий вісник ВНУ ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2012. – С. 58-64</p> <p><i>Руденко Л. Г., Бочковська А. І., Поливач К. А., Санталова С. О.</i> Суспільно-географічні чинники формування міської мережі України (1897–2022 рр.). Укр. геогр. журн. 2023. № 2. С. 25–34</p> <p><i>Джаман В.О.</i> Регіональні системи розселення: демогеографічні аспекти/ В. О. Джаман. – Чернівці: Рута, 2003. – 392 с.</p> <p><i>Склярська О.</i> Реформа адміністративно-територіального устрою України в контексті впливу на статус і функції поселень // Наукові записки ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Сер. Географія. Тернопіль, 2021. Вип. 1 (50). С. 57-64.</p>	Впродовж тижня

14	<p>понад 50 тисяч осіб, вивчити їхні генетичні типи, розрахувати радіус впливу міста за формулою, зробити висновки щодо значення адміністративно-територіального фактору в розвитку поселень</p> <p><i>Семінарське заняття 3. Розселення населення в Україні</i></p> <p>Особливості розміщення населення в Україні. Щільність населення. Урбанізація в Україні: чинники та основні риси. Сучасне мережа міських поселень в Україні, міські</p>		год	<p>Аналіз документів щодо регіональної політики в Україні щодо розвитку поселень, зокрема Стратегії регіонального розвитку 2027</p> <p>6 год</p> <p>Самостійно опрацювати питання “основні типи та форми сільських</p>	<p><i>Склярська О.</i> Функціонування спроможних територіальних громад України: суспільно-географічні аспекти // Наукові записки ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Сер. Географія. Тернопіль, 2022. Вип. 2 (53). С. 69-75.</p> <p><i>Склярська О. І.</i> Сільське розселення як чинник адміністративно-територіальних змін (на прикладі Закарпатської та Чернівецької областей) // Людина і довкілля. Питання неоекології, 2022. № 38. С.20-28.</p> <p>Склярська О. Утворення об’єднаних територіальних громад в контексті впливу на розвиток поселень (на прикладі Львівської області) / Оксана Склярська // Вісник Львівського університету. Серія географічна. – 2016. – Вип. 50. – С. 317-327.</p>	
----	--	--	-----	--	---	--

	<p>агломерації, класифікація міст за людністю, генезисом, функціями. Сільське розселення в Україні та основні його риси. Територіальні особливості.</p> <p><i>Децентралізація та екістична політика.</i></p> <p>Перспективи розвитку міст та громад в умовах війни та повоєнної відбудови</p>	2 год	2 год	<p>поселень в Україні” Райони сільського розселення</p> <p>4 год</p> <p>Проаналізувати Демографічну стратегію України 2040 та План відбудови, визначити пріоритети та критерії відбудови міст 6 год</p>	<p><i>Склярська О.</i> Реформа адміністративно-територіального устрою України в контексті впливу на статус і функції поселень // Наукові записки ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Сер. Географія. Тернопіль, 2021. Вип. 1 (50). С. 57-64.</p> <p><i>Склярська О.</i> Функціонування спроможних територіальних громад України: суспільно-географічні аспекти // Наукові записки ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Сер. Географія. Тернопіль, 2022. Вип. 2 (53). С. 69-75.</p> <p><i>Склярська О. І.</i> Сільське розселення як чинник адміністративно-територіальних змін (на прикладі Закарпатської та Чернівецької областей) // Людина і довкілля. Питання неоекології, 2022. № 38. С.20-28.</p> <p><i>Склярська О.</i> Утворення об'єднаних територіальних громад в контексті впливу на розвиток поселень (на прикладі Львівської області) / Оксана Склярська // Вісник Львівського університету. Серія географічна. – 2016. – Вип. 50. – С. 317-327.</p>	
--	---	-------	-------	---	--	--

15	<p><i>Ринок праці в Україні.</i></p> <p>Ринок праці в Україні. Соціальна структура зайнятого населення.</p> <p>Етнонаціональні особливості зайнятості.</p> <p>Міжрегіональні відмінності кількості трудових ресурсів.</p> <p>Якість життя населення України.</p> <p>Освітній рівень населення України.</p>	2 год		<p>Самостійно опрацювати питання якості життя населення: методика та результати дослідження в Україні</p> <p>6 год</p> <p>Опрацювання статистичних даних, виконання таблиць, картосхем</p> <p>6 год</p>	<p>Гудзеляк І. Географія населення : навч. посібник. 2-ге вид.,переробл., доп. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019.</p> <p><i>Шаблій О. І.</i> Суспільна географія: у двох кн. Книга друга. Проблеми українознавства, регіоналістики і краєзнавства: [Вибрані праці] / О. І. Шаблій. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 706 с.23</p> <p>Демографічна ситуація. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua</p> <p>Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України імені М.В. Птухи Режим доступу: http://www.idss.org.ua</p> <p>НУШ. URL: https://nus.org.ua</p>	<p>Впродовж 2 тижнів</p>